

Αριθμ. Πρωτ. ΑΝΑΦΟΡΩΝ:

2548

Ημερομ. Κατάθεσης:

12/5/2021

Προς το Προεδρείο της Βουλής των Ελλήνων

ΑΝΑΦΟΡΑ

Για τους κ.κ. Υπουργούς
Οικονομικών
Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων
Τουρισμού

Θέμα: Στήριξη τουριστικών γραφείων

Ο Βουλευτής του ΜέΡΑ25 Νομού Ηρακλείου, Γεώργιος Λογιάδης, καταθέτει ως αναφορά επιστολή της Ομοσπονδίας Ελληνικών Συνδέσμων Τουριστικών και Ταξιδιωτικών Γραφείων (FedHATTA).

Η επιστολή αιτείται την στοχευμένη οικονομικής στήριξη των τουριστικών γραφείων, ιδιοκτητών τουριστικών λεωφορείων, διοργανωτών οργανωμένων ταξιδιών και συνεδρίων, διακινητών του εξερχόμενου, εισερχόμενου και εσωτερικού τουρισμού και αυτών που εξυπηρετούν τα MICE, τα ταξίδια κινήτρων και όλες τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού, με επιδοτήσεις από την Πολιτεία (και όχι με δάνειο) ανάλογες των απωλειών που αυτά έχουν υποστεί λόγω των αποτελεσμάτων της πανδημίας του Covid-19, αλλά και με συγκεκριμένα γενικότερα μέτρα, που είναι απαραίτητα για την θωράκιση τόσο των ίδιων όσο και των εργαζομένων τους.

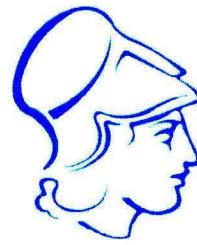
Επισυνάπτεται η Επιστολή.

Παρακαλούμε για την απάντηση και τις ενέργειές σας και να μας ενημερώσετε σχετικά.

Ηράκλειο, 25/4/2021

Ο καταθέτων Βουλευτής

Γεώργιος Λογιάδης

fedHATTA

ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΥΝΔΕΣΜΩΝ
ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΑΞΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΓΡΑΦΕΙΩΝ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Αιτήματα του κλάδου των τουριστικών γραφείων για την οικονομική στήριξή τους

Μετά από έναν και πλέον χρόνο κατά τον οποίο ήταν εκ των πραγμάτων -αν και όχι με εντολή της Πολιτείας- κλειστά, χωρίς έργο και χωρίς εισπράξεις, έρχεται σιγά σιγά η ώρα για τα τουριστικά γραφεία να προσπαθήσουν να ανοίξουν και πάλι, ελπίζοντας στο καλύτερο δυνατό για την νέα τουριστική περίοδο.

Είναι σαφές ότι επιχειρήσεις που έχουν χτυπηθεί τόσο βάναυσα, οικονομικά, από τα αποτελέσματα της πανδημίας του Covid-19, δεν είναι σε θέση απλά να «ανοίξουν», σαν να μην έχει συμβεί τίποτα. Έχουν απόλυτη ανάγκη από σοβαρή οικονομική στήριξη από την πλευρά της Πολιτείας, από ένα αρχικό κεφάλαιο κίνησης, για να μπορέσουν να το κάνουν.

Σύμφωνα με πληροφορίες που έχουν έρθει σε γνώση μας, η Κυβέρνηση σχεδιάζει την ιδιαίτερη οικονομική στήριξη των εποχικών ξενοδοχείων που έκλεισαν λόγω της πανδημίας με κυβερνητική εντολή, αλλά άνοιξαν το 2020, με ένα ποσοστό επί της απώλειας του τζίρου τους ως άτοκο κεφάλαιο κίνησης για την επανεκκίνηση των εργασιών τους. Ασφαλώς δεν υπάρχει αντίρρηση για την στήριξη κάθε τομέα του τουρισμού, που έχει γονατίσει από την πρωτοφανή αυτή κατάσταση που βιώνει ολόκληρος ο πλανήτης, όμως -εκτός από το γεγονός ότι η παραπάνω κίνηση εμπερέχει αδικία σε βάρος των εποχικών ξενοδοχείων που δεν άνοιξαν το 2020, όχι επειδή δεν ήθελαν, αλλά γιατί δεν είχαν δουλειά- τα εποχικά ξενοδοχεία δεν είναι όλος ο τουρισμός. Διαπιστώνουμε με απορία ότι δεν γίνεται συζήτηση για την ιδιαίτερη στήριξη κανενός άλλου τομέα της «βαριάς βιομηχανίας» της χώρας μας, ενώ, όπως ασφαλώς γνωρίζετε καλά μέχρι τώρα, ο δικός μας τομέας, αυτός των τουριστικών γραφείων, δεν είναι εποχικός, δεν έκλεισε ποτέ με κυβερνητική εντολή, αλλά είναι αυτός που έχει πληγεί αντικειμενικά περισσότερο από τα αποτελέσματα του Covid-19 στη χώρα μας, αλλά και πανευρωπαϊκά και παγκοσμίως! Είναι ανάγκη, συνεπώς, να αντιμετωπιστεί με μία τελείως διαφορετική λογική από ό,τι έχει αντιμετωπιστεί μέχρι σήμερα.

Από την αρχή αυτής της κρίσης, και πολλές φορές μέχρι σήμερα, έχουμε ενημερώσει την Πολιτεία για τα τεράστια προβλήματα -ακόμη και επιβίωσης- που αντιμετωπίζουν τα ελληνικά τουριστικά γραφεία όλο αυτό το μεγάλο χρονικό διάστημα, και έχουμε ζητήσει την στοχευμένη στήριξή τους για να μπορέσουν παραμείνουν σε λειτουργία μέχρι το τέλος της κρίσης, αλλά και για να μπορέσουν να επανεκκινήσουν το έργο τους την κατάλληλη στιγμή.

Τα περισσότερα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα οποία προφανώς αναγνωρίζουν τον πρωταρχικό ρόλο των τουριστικών γραφείων στο τουριστικό τους γίγνεσθαι χωρίς να έχουν ανάγκη περαιτέρω εξηγήσεων, στήριξαν από την αρχή τον συγκεκριμένο κλάδο με ουσιαστικό τρόπο, με ιδιαίτερα κονδύλια, τα οποία, για τον ίδιο λόγο, έτυχαν της αποδοχής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Η τελευταία ήταν η Τσεχία, η οποία μόλις πριν λίγο καιρό έλαβε την έγκριση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για ένα πρόγραμμα στήριξης των τουριστικών γραφείων των οποίων οι δραστηριότητες εμποδίστηκαν από τα μέτρα που χρειάστηκε να λάβει η τσεχική κυβέρνηση για να περιορίσει την εξάπλωση του κορωνοϊού. Το πρόγραμμα εγκρίθηκε στο πλαίσιο του Προσωρινού Πλαισίου Κρατικών Ενισχύσεων. Η στήριξη αυτή, η οποία θα λάβει τη μορφή **άμεσων επιχειρηγήσεων**, θα καλύψει ένα **ποσοστό των εσόδων των δικαιούχων που είχαν προβλεφθεί για το 2020** και θα βοηθήσει τους τελευταίους να αντιμετωπίσουν τις ανάγκες ρευστότητάς τους και, ταυτόχρονα, να διατηρήσουν την απασχόληση και να συνεχίσουν τη λειτουργία των επιχειρήσεων και την παροχή υπηρεσιών στον τουριστικό τομέα, ο οποίος επλήγη σοβαρά και από το δεύτερο κύμα της πανδημίας.

Επανερχόμαστε, συνεπώς, με επίταση στο αίτημα της στοχευμένης οικονομικής στήριξης των τουριστικών γραφείων, ιδιοκτητών τουριστικών λεωφορείων, διοργανωτών οργανωμένων ταξιδιών και συνεδρίων, διακινητών του εξερχόμενου, εισερχόμενου και εσωτερικού τουρισμού και αυτών που εξυπηρετούν τα MICE, τα ταξίδια κινήτρων και όλες τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού, με επιδοτήσεις από την Πολιτεία (και όχι με δάνειο) ανάλογες των απωλειών που αυτά έχουν υποστεί λόγω των αποτελεσμάτων της πανδημίας του Covid-19, αλλά και με συγκεκριμένα γενικότερα μέτρα, που είναι απαραίτητα για την θωράκιση τόσο των ίδιων όσο και των εργαζομένων τους.

1) Οικονομική στήριξη των τουριστικών γραφείων

Επαναφέρουμε το πολύ συγκεκριμένο αίτημα που έχουμε απευθύνει ήδη από τις 18.12.2020 στα αρμόδια Υπουργεία, για την **υποστήριξη των τουριστικών γραφείων με επιδοτήσεις από την Πολιτεία ανάλογες των απωλειών που αυτά έχουν υποστεί λόγω των αποτελεσμάτων της πανδημίας του Covid-19**, το οποίο γίνεται διαρκώς πιο επίκαιρο όσο περνά ο καιρός και τα τουριστικά γραφεία παραμένουν χωρίς έργο.

Όπως προαναφέραμε, πολλά κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν ήδη παράσχει βοήθεια στα τουριστικά γραφεία με ουσιαστικό τρόπο, με διάφορες μεθόδους.

Η δική μας πρόταση βασίζεται στο παράδειγμα της **Ιταλίας**, η οποία, με μία πολύ απλή προσέγγιση, στήριξε τον τομέα των τουριστικών γραφείων και των ξεναγών συνολικά με ένα ποσό της τάξεως των 665 εκ. ευρώ περίπου.

Όπως έχουμε ενημερωθεί, τα χρήματα αυτά προήλθαν από τον κρατικό προϋπολογισμό της χώρας και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε την χρήση τους για τον συγκεκριμένο σκοπό.

Έχοντας υπόψη το πρότυπο της Ιταλίας, στην περίπτωση της χώρας μας, και όσον αφορά τα τουριστικά γραφεία, τα **κριτήρια για την ένταξή τους σε έναν αντίστοιχο μηχανισμό επιδότησης θεωρούμε ότι θα πρέπει να είναι:**

- 1) Η οικονομική ζημία που θα έχουν υποστεί στο χρονικό διάστημα μεταξύ 1 Μαρτίου 2020 και 28 Φεβρουαρίου 2021 (χρονικό διάστημα κατά το οποίο τα τουριστικά γραφεία δεν είχαν αντικείμενο και έσοδα, κάτι που συνεχίζεται και σήμερα και δεν προβλέπεται, στην πραγματικότητα, να αλλάξει σε σημαντικό βαθμό μέχρι το τέλος του 2021), σε σχέση με το αντίστοιχο χρονικό διάστημα του 2019-2020.

Η επίσημη πρώτη ημερομηνία κλεισίματος επιχειρήσεων στην Ελλάδα λόγω της πανδημίας του Covid-19 ήταν η 15η Μαρτίου 2020, όμως ας μην ξεχνάμε ότι το πρόβλημα στον τουρισμό της χώρας μας είχε ξεκινήσει ήδη από τις αρχές Φεβρουαρίου, με τους

ταξιδιώτες από την Κίνα που δεν μπόρεσαν να ταξιδέψουν στη Σαντορίνη και τα προβλήματα που επακολούθησαν

- 2) Η απώλεια θα πρέπει να υπερβαίνει το 50% του σχετικού κύκλου εργασιών της προηγούμενης χρονιάς.
- 3) Η επιδότηση θα πρέπει να αφορά αποκλειστικά τους ΚΑΔ 7910, 7911 και 7912 (οι οποίοι είναι οι ίδιοι πανευρωπαϊκά).

Σημειώνουμε και πάλι με έμφαση, ότι η κατάσταση στον κλάδο των τουριστικών γραφείων εξακολουθεί να είναι τραγική και, επιπλέον, η κατάσταση αυτή είναι πρωτόγνωρη, καθώς οι άλλοι κλάδοι που έχουν πληγεί από την πανδημία έχουν δουλέψει γενικά με κάποιον τρόπο (είτε με ηλεκτρονικές πωλήσεις ή click-away, είτε με take away ή delivery κλπ.), κάτι που δεν είναι εφικτό για τα τουριστικά γραφεία λόγω της φύσης του έργου τους.

Από τους δικαιούχους:

- Όσοι έχουν κύκλο εργασιών 0 - 1 εκ. ευρώ, η πρότασή μας είναι να λάβουν το 20% της απώλειας εισοδήματος που υπέστησαν. Αντίστοιχα, για κύκλο εργασιών:
 - 1 - 5 εκ. ευρώ το 15%,
 - 5 - 50 εκ. ευρώ το 10% και
 - άνω των 50 εκ. ευρώ το 5%.

Στο μεταξύ έχουν εφαρμοστεί διάφορα μέτρα στήριξης από την Πολιτεία, από τα οποία τα περισσότερα αφορούν τους εργαζόμενους, που είναι μεν το σημαντικότερο κεφάλαιο και των τουριστικών γραφείων, όμως τα μέτρα αυτά δεν βοηθούν πραγματικά τις ίδιες τις επιχειρήσεις να παραμείνουν ανοιχτές.

Ας μην λησμονείται, ότι υπάρχουν περίπου 3.000 τουριστικά γραφεία-οικογενειακές επιχειρήσεις τις οποίες λειτουργούν οι ίδιοι οι ιδιοκτήτες τους, ως εταίροι, οι οποίοι δεν είναι φυσικά δηλωμένοι ως εργαζόμενοι, και δεν έχουν άλλους εργαζόμενους. Πολλές από αυτές τις επιχειρήσεις δεν έχουν ενταχθεί σε κανένα εργαλείο χρηματοδότησης και δεν έχουν λάβει καμία στήριξη μέχρι σήμερα, εκτός από την αποζημίωση ειδικού σκοπού δύο φορές, την οποία όμως έλαβε ο ένας μόνο από τους εταίρους.

Ναι, υπάρχουν τουριστικά γραφεία που έχουν λάβει κάποια -μεγαλύτερη ή μικρότερη- ενίσχυση μέσω άλλων εργαλείων χρηματοδότησης, και ιδιαίτερα των επιστρεπτέων προκαταβολών. Εκείνα που είχαν τις προϋποθέσεις γι' αυτό. Ας μην ξεχνάμε, όμως, ότι οι επιστρεπτέες προκαταβολές, σε ένα σημαντικό μέρος τους, είναι δάνειο στην πραγματικότητα, το οποίο κάποια στιγμή τα γραφεία θα κληθούν να επιστρέψουν. Είναι δε πολλά τα τουριστικά γραφεία που δεν ήταν εφικτό να επιωφεληθούν από κάποια τέτοια χρηματοδότηση, διότι δεν πληρούσαν τα σχετικά κριτήρια. Όσες από αυτές τις επιχειρήσεις παραμένουν ακόμη σε λειτουργία είναι αδύνατο να χρηματοδοτήσουν μόνες τους ή με κάποιον άλλο τρόπο την επανεκκίνησή τους και είναι ανάγκη να αλλάξει επιτέλους ο τρόπος που τις βλέπει η Πολιτεία και να τύχουν, έστω και τώρα τουλάχιστον, της προστασίας και της βοήθειας που αξίζουν.

Τα καταβαλλόμενα ποσά θα υπάγονται, ασφαλώς, στον κανόνα του de minimis, επομένως δεν θα μπορούν να υπερβούν τα 200.000 ευρώ, καθώς και στους κανόνες του Προσωρινού Πλαισίου της Ε.Ε, με ανώτατο ποσό τα 800.000 ευρώ. Συνολικά, δηλαδή, δεν θα μπορούν να υπερβούν το 1.000.000 ευρώ. Ευελπιστούμε, όμως, ότι θα ισχύσουν οι εξαγγελίες του Δελτίου Τύπου του Υπουργείου Οικονομικών της 29.01.2021 «Νέα Τροποποίηση του Προσωρινού Πλαισίου της Ε.Ε. για τις Κρατικές Ενισχύσεις για την περίοδο της πανδημίας», κάτι που θα σημάνει τον διπλασιασμό αυτών των ποσών μέχρι το συνολικό ποσό των 2.000.000 ευρώ. Εφόσον δε αυτό

συμβεί, τότε θα πρέπει να ικανοποιηθούν περαιτέρω όσες επιχειρήσεις θα δικαιούνται μεγαλύτερα ποσά.

Θα πρέπει στο σημείο αυτό να ληφθεί σοβαρά υπόψη και η περίπτωση των εταιρειών που είναι συνδεδεμένες με άλλες, οι οποίες επιχειρήσεων απολύτως υγιών και σοβαρών, με πάνω από 30 ή πάνω από 200 εργαζόμενους, οι οποίοι αδικούνται λόγω της συγκεκριμένης σύνδεσης και δεν μπορούν να στηρίξουν πραγματικά όλες τις επιχειρήσεις τους.

Ο συνολικός κύκλος εργασιών των συγκεκριμένων ΚΑΔ στη χώρα μας, από στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για το 2018, υπολογίζεται σε 2,8 δις ευρώ. Επιπλέον, ο κύκλος εργασιών για τα αεροπορικά εισιτήρια και την ακτοπλοΐα, που επίσης διακινούνται στο μεγαλύτερο μέρος τους μέσω των τουριστικών γραφείων, ήταν το 2019 αντίστοιχα 1,7 δις και 0,8 δις ευρώ. **Τα ποσά που θα εγκριθούν, κατά συνέπεια, θα πρέπει να είναι τέτοια, ώστε να επιτρέψουν στον κλάδο και σε κάθε μία από τις επιχειρήσεις του ξεχωριστά να εξακολουθήσουν να υπάρχουν.**

Πρόκειται για μία σημαντική βοήθεια, με ένα ποσό μη επιστρεπτέο, για έναν κλάδο που δοκιμάστηκε και εξακολουθεί να δοκιμάζεται ιδιαίτερα σκληρά από την πανδημία του Covid-19, την οποία πολλά ευρωπαϊκά κράτη έχουν ήδη παράσχει στα τουριστικά γραφεία και τους tour operators τους.

Ο τουρισμός στην Ιταλία αντιπροσωπεύει περίπου το 10% του συνολικού ΑΕΠ της χώρας. Στη χώρα μας ο τουρισμός αντιπροσωπεύει περισσότερο από το 20% του συνολικού ΑΕΠ. Έχουμε ήδη εκφράσει την απορία και την έκπληξή μας, πώς είναι δυνατόν ακόμη να μην έχει λάβει την σοβαρή στήριξη που τόσο έχει ανάγκη στην πολύ δύσκολη αυτή συγκυρία;!

Πλέον, το παράδειγμα των άλλων ευρωπαϊκών κρατών, των οποίων τους συγκεκριμένους μηχανισμούς στήριξης ενέκρινε και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, μας δείχνει ότι πρόκειται για κάτι απόλυτα εφικτό.

2) Επιδοτήσεις

α. Επιδότηση της μετάβασης των τουριστικών γραφείων στην ψηφιακή εποχή

Τα τουριστικά γραφεία είναι απαραίτητο να περάσουν πλέον, στο σύνολό τους, στην ψηφιακή εποχή. Η τήρηση ηλεκτρονικά των φορολογικών τους βιβλίων και η ηλεκτρονική τιμολόγηση, με τη μεταφορά των σχετικών αρχείων στην ψηφιακή πλατφόρμα της ΑΑΔΕ «myDATA», είναι πλέον επιταγή της Πολιτείας. Υποχρεωτική όμως, από τις εξελίξεις της εποχής, αλλά και από την ανάγκη να αποφεύγεται στο εξής η μεγάλη προσέλευση κοινού στους εσωτερικούς τους χώρους, δεδομένου του κινδύνου μετάδοσης του ιού του Covid-19, είναι και η ανάπτυξη ή αναβάθμιση και διαχείριση δυναμικής ιστοσελίδας για την πώληση των υπηρεσιών των τουριστικών γραφείων. Όπως και γενικότερα η ενίσχυση του ψηφιακού μετασχηματισμού τους και η ενσωμάτωση της ψηφιακής τεχνολογίας σε όλα τα επίπεδα.

Για να μπορέσουν τα τουριστικά γραφεία να αποδεχτούν την πρόκληση και να έχουν εγκαίρως διαθέσιμο ό,τι χρειάζεται (σε εξοπλισμό και κατάλληλα προγράμματα), είναι απολύτως απαραίτητο να υπάρξει ένα πρόγραμμα επιχορήγησης/επιδότησης από την πλευρά της Πολιτείας, το οποίο θα επιτρέψει σε όλες τις επιχειρήσεις, και κυρίως στις μεσαίες, τις μικρές και τις πολύ μικρές, να πραγματοποιήσουν αυτή τη μετάβαση.

Προτείνουμε την ενσωμάτωση της Δράσης «Ψηφιακός μετασχηματισμός του Ελληνικού Τουρισμού» σε κρατικό Πρόγραμμα Επιχορήγησης, ύψους 15.000 € ανά επιχείριση, η οποία θα έχει ως στόχο την επιχορήγηση ΜμΕ τουριστικών επιχειρήσεων για την αγορά/αναβάθμιση εξειδικευμένου ERP λογισμικού εμπορικό-λογιστικών εφαρμογών (με βασική προϋπόθεση την ψηφιακή διαβίβαση στην πλατφόρμα των ηλεκτρονικών βιβλίων-myDATA και της ηλεκτρονικής τιμολόγησης), για την ανάπτυξη/αναβάθμιση και διαχείριση δυναμικής ιστοσελίδας για πωλήσεις και για την γενικότερη ψηφιοποίησή τους.

Με βάση το παράδειγμα του Προγράμματος «ε-λιανικό», μέσω της Δράσης αυτής θα χρηματοδοτούνται για παράδειγμα:

- Εξοπλισμός πληροφορικής
- Εξυπηρετητές/διακομιστές (server) για τη φιλοξενία εξειδικευμένου ERP λογισμικού εμπορικό-λογιστικών εφαρμογών και εφαρμογών και λογισμικού απαιτούμενου για την δημιουργία και λειτουργία δυναμικής ιστοσελίδας πωλήσεων, με τα συνοδευτικά στοιχεία τους (πληκτρολόγια, οθόνη, κλπ.) και το απαιτούμενο λειτουργικό σύστημα
- Ηλεκτρονικοί υπολογιστές (desktop/laptop). Άλλος τεχνολογικός εξοπλισμός σχετικός με τις παραπάνω ανάγκες
- Λογισμικό.
- Υπηρεσίες σχεδιασμού, ανάπτυξης και διαχείρισης δυναμικής ιστοσελίδας πωλήσεων, η οποία θα λειτουργεί σε 2 γλώσσες, καθώς και σε περιβάλλον κινητών συσκευών, και θα ενσωματώνει -μεταξύ άλλων- λειτουργίες ασφαλών ηλεκτρονικών πληρωμών (redirect σε τραπεζικό περιβάλλον).

β. Επιδότηση για την ανανέωση του στόλου των τουριστικών λεωφορείων που ανήκουν σε τουριστικά γραφεία και ΤΕΟΜ και των ειδικών τουριστικών λεωφορείων ανοικτού τύπου αστικής περιήγησης πόλεων

Με δεδομένο το γεγονός ότι το ηλικιακό κριτήριο για την υποχρεωτική απόσυρση των τουριστικών λεωφορείων, παρά τα πολλά και σοβαρά επιχειρήματα που έχουμε παρουσιάσει εναντίον του, δεν φαίνεται να πρόκειται να καταργηθεί σύντομα, και έχοντας υπόψη το αδιαμφισβήτητο γεγονός ότι οι περισσότεροι ιδιοκτήτες τουριστικών γραφείων και ΤΕΟΜ στη χώρα μας δεν είναι σε θέση να προβούν σε αντικατάσταση των οχημάτων τους, μετά από μία δεκαετή οικονομική κρίση και μετά από την προηγούμενη χρονιά της κρίσης του Covid-19 που ακόμη συνεχίζεται, θεωρούμε απαραίτητη την επιδότησή τους τουλάχιστον κατά 50% για την ανανέωση του στόλου των τουριστικών λεωφορείων τους.

Επίσης, τα τουριστικά γραφεία ιδιοκτήτες ειδικών τουριστικών λεωφορείων ανοικτού τύπου αστικής περιήγησης πόλεων, δεδομένου ότι αυτά κυκλοφορούν μόνο στο κέντρο των πόλεων και ήδη υπάρχουν σε κυκλοφορία, μεταξύ άλλων, καινούργια ηλεκτρικά λεωφορεία, είναι εύλογο να επιδοτηθούν κατά 75% προκειμένου να αντικαταστήσουν τα υφιστάμενα με οχήματα νέας τεχνολογίας, με στόχο την προστασία του περιβάλλοντος και την συμμόρφωση προς τους κανόνες της αειφορίας στον τουρισμό.

Σε διαφορετική περίπτωση, και προκειμένου να μετατραπούν υφιστάμενα λεωφορεία από θερμικά σε ηλεκτρικά ή να αντικατασταθεί ο κινητήρας τους με νέο, αντιρρυπαντικής τεχνολογίας, το κόστος των εργασιών μετατροπής θα πρέπει να επιδοτηθεί μέχρι το 80% του συνολικού ποσού του.

3) Πιστωτικά σημειώματα (voucher)

Πλησιάζει ο καιρός όπου θα ξεκινήσει η υποχρέωση επιστροφής χρημάτων από την πλευρά των τουριστικών γραφείων στους πελάτες τους, κατά τη λήξη της δεκαοκτάμηνης διάρκειας των πιστωτικών σημειωμάτων (voucher) που αυτά έχουν χορηγήσει στους τελευταίους αντί για την επιστροφή των χρημάτων τους, στη συνέχεια ακυρώσεων ταξιδιών λόγω της πανδημίας του Covid-19.

Μέχρι σήμερα, το ποσοστό των voucher που έχουν ήδη εξαργυρωθεί από ταξιδιώτες, για τη λήψη άλλων ταξιδιωτικών υπηρεσιών από το ίδιο τουριστικό γραφείο, δεν υπερβαίνει το 5% του συνόλου αυτών έχουν δοθεί.

Ο αριθμός αυτών που θα εξαργυρωθούν ακόμη με αυτό τον τρόπο δεν αναμένεται να είναι ιδιαίτερα μεγάλος.

Πολύ σύντομα τα τουριστικά γραφεία θα κληθούν να επιστρέψουν χρήματα που εξακολουθούν να μην έχουν, διότι οι προμηθευτές τους (αεροπορικές εταιρείες, ξενοδοχεία κλπ.) εξακολουθούν να μην τους επιστρέφουν τις προκαταβολές που έχουν λάβει, ενώ και τα ίδια συνεχίζουν να έχουν μηδενικές εισπράξεις, έτσι ώστε να τους είναι απολύτως αδύνατο να ανταποκριθούν σε αυτή την υποχρέωση.

Όπως συνέβη και σε άλλες χώρες μέλη της ΕΕ, οι οποίες είτε επιδότησαν τα τουριστικά γραφεία με κάποιο ποσό, προκειμένου τα τελευταία να μπορέσουν να εκπληρώσουν την συγκεκριμένη υποχρέωση έναντι των καταναλωτών πελατών τους, είτε τους χορήγησαν κάποιο δάνειο για τον ίδιο σκοπό, είτε εγγυήθηκαν οι ίδιες την επιστροφή των χρημάτων στους ταξιδιώτες κατόχους voucher, **είναι απόλυτη ανάγκη και η χώρα μας να καταστήσει εφικτή με έναν πρόσφορο τρόπο την επιστροφή των χρημάτων τους στους πελάτες των τουριστικών γραφείων, για την μη επιστροφή των οποίων ευθύνεται αποκλειστικά η πρωτοφανής κατάσταση που βιώνουμε όλοι τον τελευταίο ένα και πλέον χρόνο και σε καμία περίπτωση τα ίδια τα τουριστικά γραφεία.**

Εννοείται δε, ότι η συγκεκριμένη κρατική εγγύηση δεν θα πρέπει να έχει τη μορφή δανείου, αλλά μόνο τη μορφή επιδότησης, διότι αν τα τουριστικά γραφεία υποχρεωθούν τελικά σε βάθος χρόνου να αναλάβουν τα ίδια αυτό το σημαντικό κόστος, το οποίο αντικειμενικά δεν τους αναλογεί, τότε η συγκεκριμένη διευθέτηση απλώς θα καθυστερήσει για λίγο ακόμη την αναπόφευκτη καταστροφή τους.

Να σημειώσουμε ότι στοιχεία για το θέμα συγκεντρώνει και η χώρα μας, προκειμένου να μεταβιβαστούν στην Ευρωπαϊκή Ένωση πληροφορίες σχετικά με τα απαιτούμενα ποσά για τις επιστροφές χρημάτων μετά τη λήξη των voucher που έχουν χορηγηθεί, και η Ομοσπονδία μας συνεργάζεται στενά με το Υπουργείο Τουρισμού προκειμένου να παράσχει την συγκεκριμένη πληροφορία με όσο το δυνατόν μεγαλύτερη ακρίβεια.

4) Στήριξη εργασίας

Ακόμη και μετά το άνοιγμα του τουρισμού, τα τουριστικά γραφεία δεν θα φθάσουν εύκολα σε θέση όπως εκείνη στην οποία βρίσκονταν πριν την πανδημία, έτσι ώστε να μπορούν να είναι αυτάρκη οικονομικά, αλλά και να στηρίξουν τα ίδια όλες τις θέσεις εργασίας τους. Άγνωστο μέχρι πότε, δεν θα είναι σε θέση να χρειάζονται όλους τους εργαζομένους τους, καθώς το έργο τους θα είναι σημαντικά μικρότερο από αυτό που έχουν συνηθίσει να έχουν.

Η πλήρης αποκατάσταση της κανονικότητας θα πάρει ένα σημαντικό χρονικό διάστημα για να συμβεί, το οποίο κατά τα φαινόμενα θα επεκταθεί αρκετά πέρα από την παρούσα χρονιά.

Έτσι, **είναι απολύτως απαραίτητο να εξακολουθήσουν να ισχύουν για τον κλάδο των τουριστικών γραφείων ορισμένα από τα υφιστάμενα μέτρα για τη στήριξη των εργαζομένων, τουλάχιστον μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2021, και τότε να επανεκτιμηθεί ανάλογα η κατάσταση.**

Συγκεκριμένα, είναι απαραίτητο:

- α. Να παραταθεί η δυνατότητα αναστολής των συμβάσεων εργασίας των εργαζομένων στα τουριστικά γραφεία για όσο μεγαλύτερο χρονικό διάστημα είναι αυτό εφικτό (και σε κάθε περίπτωση μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου του 2021), με έγκαιρη ανακοίνωση των ΚΑΔ των επιχειρήσεων τις οποίες αφορά το μέτρο κάθε φορά, ώστε να καλυφθούν με αυτό τον τρόπο οι εργαζόμενοι που δεν θα μπορέσουν να επιστρέψουν στις θέσεις εργασίας τους κατά την φετινή τουριστική περίοδο λόγω έλλειψης αντικειμένου. Επίσης, να υπάρχει η δυνατότητα να ανακαλείται ο εργαζόμενος από την αναστολή και να επανεντάσσεται σε αυτήν, ανάλογα με τις αντικειμενικές ανάγκες της επιχείρησης, που θα είναι ιδιαίτερες κατά την φετινή τουριστική περίοδο. Τα τουριστικά γραφεία δεν πρόκειται να μπορέσουν να επαναπροσλάβουν και να χρησιμοποιήσουν το σύνολο των εργαζομένων τους, ούτε το καλοκαίρι, το οποίο προβλέπεται να υπολείπεται κατά πολύ των αριθμών του 2019.**
- β. Να παραταθεί το Πρόγραμμα «ΣΥΝ-ΕΡΓΑΣΙΑ» έως τις 31.12.2021, χωρίς απαγορευτικούς όρους για την ένταξη επιχειρήσεων και εργαζομένων σε αυτό, στο οποίο να εντάσσονται και οι εργαζόμενοι που βγαίνουν από την αναστολή της σύμβασης εργασίας, με παράλληλη **παράταση** της κάλυψης του συνόλου των εργοδοτικών ασφαλιστικών εισφορών από τον κρατικό προϋπολογισμό.**
- γ. Να αλλάξουν τα κριτήρια ένταξης στο «ΣΥΝ-ΕΡΓΑΣΙΑ», ώστε να μπορέσουν να ενταχθούν στον μηχανισμό εποχικοί (χωρίς δικαίωμα επαναπρόσληψης) εργαζόμενοι στα τουριστικά γραφεία (επιχειρήσεις 12μηνης λειτουργίας), χωρίς την προϋπόθεση να είναι ήδη μισθωτοί.**

5) Παράταση οποιωνδήποτε επιδοτήσεων, ευνοϊκών ρυθμίσεων και αναστολών πληρωμών κάθε είδους

Πέραν των ανωτέρω, και δεδομένων των ανυπέρβλητων δυσκολιών που αντιμετωπίζουν και θα εξακολουθήσουν να αντιμετωπίζουν τα τουριστικά γραφεία μετά από μία ολόκληρη χρονιά χωρίς έργο και μία νέα τουριστική περίοδο με άγνωστη ακόμη εξέλιξη, είναι πιστεύουμε κατανοητό ότι είναι απολύτως αναγκαία τα παρακάτω, μέχρι την πραγματική λήξη της κρίσης του Covid-19, καθώς μέχρι τότε τα γραφεία δεν θα είναι αντικειμενικά σε θέση να καλύψουν καμία από τις συγκεκριμένες υποχρεώσεις τους.

- **Συνέχιση της παράτασης επιδότησης των τόκων υφιστάμενων δανείων τουλάχιστον μέχρι τις 31.12.2021.**
- **Αναστολή πληρωμών τοκοχρεολυσίων για όλη τη διάρκεια της κρίσης. Αναδιάρθρωση δανείων (ενήμερων και μη), με επιμήκυνση της διάρκειας αποπληρωμής ίση με το διάστημα της κρίσης.**
- **Παράταση μέχρι το τέλος της κρίσης της αναστολής των προθεσμιών λήξης, εμφάνισης και πληρωμής αξιογράφων οφειλόμενων από επιχειρήσεις του τουριστικού κλάδου, και ιδιαίτερα από τα τουριστικά γραφεία.**
Στα μέτρα στήριξης θα πρέπει να συμπεριληφθούν η αναστολή τοκοχρεωλυσίων σε τράπεζες (όχι μόνο χρεωλυσίων), η αναστολή δόσεων ρύθμισης κάθε μορφής leasing (π.χ. ακίνητα, τουριστικά λεωφορεία, rent-a-car) και η αναστολή γραμματίων σε εταιρείες πώλησης εξοπλισμού.
- **Παράταση της ευνοϊκής ρύθμισης της μη καταβολής μισθώματος από τα τουριστικά γραφεία, τουλάχιστον μέχρι τις 31.12.2021.**

- **Να ενταχθεί ο κλάδος των τουριστικών γραφείων (12μηνης λειτουργίας) στις διατάξεις για την Επιδότηση των Εργοδοτικών Ασφαλιστικών Εισφορών, που ισχύουν για τα τουριστικά καταλύματα.**

Στις 17.02.2021 ψηφίστηκε στη Βουλή ο Ν. 4778/2021 (ΦΕΚ Α 26/19.02.2021), στο άρθρο 37 του οποίου θεσμοθετείται η καταβολή από τον κρατικό προϋπολογισμό των εργοδοτικών ασφαλιστικών εισφορών των εργαζομένων των τουριστικών καταλυμάτων 12μηνης λειτουργίας για το χρονικό διάστημα 01.01.2021-31.03.2021. Πρόσφατα δε, ανακοινώθηκε ότι το μέτρο θα ισχύσει μέχρι 31 Ιουνίου 2021.

Υπενθυμίζεται ότι αντίστοιχη ρύθμιση, και πάλι μόνο για τα τουριστικά καταλύματα, είχε ψηφιστεί και τον Νοέμβριο 2020 (Ν. 4714/2020) και αφορούσε τις ίδιες επιχειρήσεις για το χρονικό διάστημα 01.09.2020-31.12.2020.

- **Κάλυψη από τον κρατικό προϋπολογισμό όλων των εργοδοτικών ασφαλιστικών εισφορών (μερικής και πλήρους απασχόλησης).**
Σε διαφορετική περίπτωση, παράταση καταβολής των τρεχουσών οφειλών ασφαλιστικών εισφορών από επιχειρήσεις για τους απασχολούμενους μισθωτούς τους, για την οποία δεν έχει υπάρξει καμία αναφορά ως τώρα. Με τις συνθήκες που επικρατούν σήμερα στον τομέα του τουρισμού, η παράταση αυτή κρίνεται απαραίτητη, και μάλιστα για όσο χρόνο θα εξακολουθήσει να υφίσταται το πρόβλημα.
- **Παράταση για όσο χρόνο κριθεί αναγκαίο, με βάση τις εξελίξεις στον τομέα του τουρισμού, της καταβολής των δόσεων των ενεργών ρυθμίσεων καταβολής ασφαλιστικών εισφορών των επιχειρήσεων για τους απασχολούμενους μισθωτούς τους, αλλά και των αντίστοιχων δόσεων που αφορούν τις ασφαλιστικές εισφορές των ελεύθερων επαγγελματιών.**
- **Κάλυψη από τον κρατικό προϋπολογισμό και των εισφορών των ελεύθερων επαγγελματιών ή αυτοαπασχολούμενων (εισφορές μη μισθωτών στον ΕΦΚΑ) του κλάδου μας.**
- **Εξακολούθηση της παροχής της αποζημίωσης ειδικού σκοπού στους αυτοαπασχολούμενους του κλάδου των τουριστικών γραφείων, η οποία δόθηκε μόνο τον Μάρτιο και τον Απρίλιο 2020. Τα τουριστικά γραφεία, αν και δεν έκλεισαν με εντολή της Πολιτείας, δεν έχουν έργο όλο αυτό το διάστημα και δεν αναμένεται να έχουν τουλάχιστον μέχρι την επόμενη τουριστική περίοδο. Τίθεται, επομένως, θέμα επιβίωσης όχι μόνο των επιχειρήσεων, αλλά και των ίδιων των αυτοαπασχολούμενων ιδιοκτητών τους.**
- **Διατήρηση των μειωμένων συντελεστών ΦΠΑ της τρέχουσας τουριστικής περιόδου στις μεταφορές και άλλες τουριστικές υπηρεσίες -με ευκταία και τη μείωση του συντελεστή του τουριστικού πακέτου- για μία τριετία, προκειμένου να εξασφαλιστεί η ανταγωνιστικότητα του τουριστικού μας προϊόντος.**
- **Αναδιάρθρωση, μέσω δόσεων, όλων των μη απολεσθεισών ρυθμίσεων σε εφορία και ασφαλιστικά ταμεία σε 120 δόσεις. Θα πρέπει να προβλεφθεί η αναστολή των δόσεων μέχρι το τέλος της κρίσης.**
Σε κάθε περίπτωση, πάντως, επειδή ακόμη και μετά την επανεκκίνηση του τουρισμού τα τουριστικά γραφεία δεν θα είναι σε θέση, για αρκετό καιρό, να εξυπηρετήσουν τις συγκεκριμένες υποχρεώσεις τους, όπως και όλες τις άλλες, αλλά δεν θέλουν να

απωλέσουν τις ρυθμίσεις τους, η πλέον εύλογη κίνηση θα ήταν να ανακοινωθεί επίσημα η επανέναρξη όλων των σχετικών καταβολών από τον Δεκέμβριο του 2021.

- **Αναστολή όλων των δόσεων σε εφορία και ασφαλιστικά ταμεία, τουλάχιστον μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2021, έτσι ώστε να μη χρειαστεί να επιβαρυνθούν οι επαγγελματίες με εξοντωτικά επιτόκια της τάξεως του 15% ανά μήνα, κάτι που δεν είναι αποδεκτό σε μία συγκυρία όπως αυτή της πανδημίας του Covid-19.**
- **Μετάπτωση όλων των ενεργών πάγιων ρυθμίσεων σε εφορία και ασφαλιστικά ταμεία σε ευέλικτα προγράμματα δόσεων. Υπαρχή δυνατότητας ένταξης νέων τρεχουσών υποχρεώσεων σε ξεχωριστές πάγιες ρυθμίσεις με διαφορετική ταυτότητα πληρωμής, ώστε να μην τεθούν σε κίνδυνο οι ρυθμίσεις των 120 δόσεων. Σε περίπτωση απώλειάς τους, να υπάρχει η δυνατότητα να ρυθμιστούν εκ νέου.**
- **Παροχή της έκπτωσης 2% για την εφάπαξ εξόφληση φόρου και στα νομικά πρόσωπα.**

5. Παροχή ρευστότητας

- **Εκ νέου χορήγηση επιστρεπτέας προκαταβολής στις τουριστικές επιχειρήσεις, για κεφάλαιο κίνησης, μέχρι το τέλος της κρίσης. Δεδομένων των ιδιαίτερα χαμηλών ποσών που δικαιούνται τα τουριστικά γραφεία στην τελευταία επιστρεπτέα προκαταβολή, και προφανώς και στις επόμενες, τα οποία δεν καλύπτουν τις πραγματικές τους ανάγκες, είναι ανάγκη να επανεξετασθεί το θέμα και να βρεθεί τρόπος να χορηγηθούν τα ποσά που πραγματικά θα στηρίζουν τις επιχειρήσεις στην ιδιαίτερα δύσκολη αυτή συγκυρία. Δεδομένων δε των οικονομικών υποχρεώσεων που θα συσσωρευθούν μετά το τέλος της κρίσης για τα τουριστικά γραφεία, χωρίς αυτά να έχουν -άγνωστο για πόσον καιρό- την αντικειμενική δυνατότητα να ανταποκριθούν σε αυτές, ίσως θα πρέπει να εξετασθεί σοβαρά το ενδεχόμενο αυτά τα ποσά, που αφορούν την ίδια την επιβίωση των επιχειρήσεων, να είναι μη επιστρεπτέα.**

Σημειώνουμε για μία ακόμη φορά ότι οι επιχειρήσεις του κλάδου μας αποτελούνται στην πλειοψηφία τους από μικρές εταιρείες, με προσωπικό έως 20 άτομα. Για τον λόγο αυτόν, ζητάμε να τροποποιηθεί ο όρος για την επιστροφή του 60% της επιστρεπτέας προκαταβολής I II και III, ώστε να περιλάβει και τις επιχειρήσεις με κάτω από 20 άτομα προσωπικό.

- **Παροχή ρευστότητας σε πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις του κλάδου μας, οι οποίες δεν έχουν επωφεληθεί από κανένα εργαλείο χρηματοδότησης μέχρι σήμερα. Πρόκειται για επιχειρήσεις κατά βάση οικογενειακές, ανεξαρτήτως νομικής μορφής, με αντικείμενο εργασίας αμιγώς τουριστικό. Το ποσό θα πρέπει να είναι ικανό να καλύψει τις πάγιες υποχρεώσεις μιας επιχείρησης τέτοιου μεγέθους, για παράδειγμα 18.000€ (μη επιστρεπτέο), ώστε να μπορέσουν να παραμείνουν βιώσιμες και να επανεκκινήσουν τη λειτουργία τους.**

Αθήνα, 17.04.2021